

Ajuntament del
Prat de Llobregat

La Botiga del Prat, programa d'innovació social de suport alimentari, arriba a 3.500 persones durant el seu primer any de funcionament

A partir d'un servei de garantia alimentària, a La Botiga, es treballa l'apoderament de les persones beneficiàries, que s'impliquen en la pròpia gestió de l'espai, a partir d'un model de governança cooperativa.

A més de les vies de subministrament d'aliments tradicionals, es proveeix de fruites i verdures i d'altres productes de proximitat del Parc Agrari del Baix Llobregat i del comerç local. També promou el reaprofitament alimentari i treballa per minimitzar els residus, partint de criteris de sostenibilitat.

La Botiga del Prat, programa municipal d'innovació social de suport alimentari impulsat pel municipi, ha atès prop de 3.500 persones en el seu primer any de funcionament. A partir d'un servei de garantia alimentària, a La Botiga, es treballa l'apoderament de les persones que en fan ús, implicant-les en la pròpia gestió de l'espai, en base als principis del cooperativisme i l'economia social i solidària.

El projecte va més enllà dels programes d'ajuda alimentària tradicionals i, entre les seves fonts de subministrament, també estan els productes de proximitat i km 0 del Parc Agrari del Baix Llobregat i de l'economia i el comerç local. En el seu primer any de funcionament, entre l'1 de setembre de 2021 i l'1 de setembre de 2022, s'han registrat fins a 13.577 recollides d'aliments a La Botiga.

Aquest model híbrid, que conjuga la garantia alimentària amb d'altres necessitats socials, laborals i relacionals de les persones, treballant-los a partir dels principis de la governança cooperativa, és una experiència capdavantera a Catalunya i al conjunt de l'Estat. Com a tal, ha estat analitzada per un equip interdisciplinari liderat per la Universitat Autònoma de Barcelona i del qual estan participant estudiants de la Universitat Europea *ECIU University* (www.eciu.org), que també es plantegen el [repte](#) d'investigar com el projecte podria fer front a les possibles necessitats que li puguin sorgir en el futur (econòmiques, legals, socials...).

La Botiga és un programa municipal, per a la gestió del qual l'Ajuntament del Prat col·labora amb diverses entitats i organitzacions socials, a més d'involucrar-ne les pròpies persones beneficiàries. La gestió del programa municipal està delegada a l'Associació Benestar i Desenvolupament (ABD), organització no governamental i sense ànim de lucre que treballa des de fa

més de 40 anys per reduir les desigualtats i la vulnerabilitat social i sanitària a través de més de 100 serveis i programes que donen suport a més de 120.000 persones cada any.

A més, La Botiga compta amb la col·laboració de la Fundació Espigoladors, especialitzada en el reaprofitament d'aliments, principalment fruites i verdures dels camps de conreu en bon estat però no comercialitzables, que també treballa la inclusió social de persones en risc d'exclusió. El programa està finançat per l'Ajuntament del Prat, que ha invertit 366.351 euros en les obres per adequar el nou espai de La Botiga i el mobiliari i material necessari i que destina 413.500 anuals més a la gestió del projecte, delegada en ABD. També es compta amb el suport econòmic de l'AMB.

Un model d'autogestió, del qual les persones ateses són corresponsables

La Botiga parteix d'un model de governança inspirat en els valors de l'economia social i solidària (l'autoajuda, l'autoresponsabilitat, la democràcia, la igualtat, l'equitat i la solidaritat, amb respecte a les persones, el medi ambient i el territori), que situa les persones beneficiàries com a corresponsables del servei. Així per exemple, poden implicar-se en el procés de tria dels productes alimentaris i bàsics que es poden adquirir en aquest espai.

Per involucrar-los en la gestió de La Botiga, s'incentiven els seus interessos i habilitats, a més d'enriquir-ne els coneixements i habilitats socials i relacionals, cosa que contribueix també al seu benestar emocional i a les seves oportunitats laborals. Entre les estratègies per incentivar la recerca de feina de les persones beneficiàries de La Botiga, està l'establiment de circuits d'inserció laboral cap al teixit productiu del sector alimentari (producció, distribució, elaboració, emmagatzematge i venda).

La Botiga supera el model assistencialista i adopta un model d'autoservei (o venda assistida). És a dir, les persones beneficiàries no recullen lots d'aliments, sinó que, a través d'un sistema de punts, trien elles mateixes els productes que necessiten. Els punts, que equivalen als diners per fer la compra i per als quals s'ha escollit el nom de "Ricardes" per la vinculació de La Botiga al territori del Prat, els són assignats a través del full de prescripció de serveis socials, en funció de la situació de cada persona o família.

A a aquest servei, les persones usuàries hi accedeixen a través de cita prèvia i, abans d'entrar a l'espai on poden adquirir els aliments, primer passen per una sala polivalent, on s'estableixen dinàmiques grupals i comunitàries a partir de les converses entre les persones vinculades al projecte. A La Botiga, més enllà del servei de garantia alimentària i dels projectes per treballar habilitats socials o competències laborals, es fan també d'altres activitats i tallers, per exemple per fomentar els hàbits o l'alimentació saludable o per fomentar el diàleg intercultural entre usuaris i usuàries de diferents procedències, entre d'altres. També es té compte la perspectiva de gènere en treballar l'apoderament de les persones beneficiàries.

Productes de proximitat del Parc Agrari i del comerç local

La sostenibilitat és un altre dels pilars del projecte. Per això, a més de nodrir-se de les tradicionals vies de subministrament d'aliments (productes procedents del Fons d'Ajuda Europea per a les persones més necessitades, Fundació Banc dels Aliments, minves de supermercats, etc), La Botiga es proveirà de fruites i verdures del Parc Agrari o de productes d'altres comerços locals. La Botiga vol dotar-se de producte fresc, agroecològic i de temporada i de productes a granel, a més de contribuir al reaprofitament alimentari, el reciclatge i la reducció de residus. A més, s'hi poden trobar productes bàsics no alimentaris (neteja personal, de la llar...), a través de proveïdors com la Fundació la Nau.

Un model en construcció, que parteix del treball previ

La posada en marxa de La Botiga, l'any 2021, va ser possible gràcies al treball iniciat prèviament amb el programa de suport alimentari previ, el Punt Solidari, que va començar el 2012, amb el suport de Càritas i la Creu Roja. El Punt Solidari es va basar inicialment en el repartiment de lots de productes bàsics, però durant els darrers anys, especialment des de 2017, ja va començar a evolucionar cap a models menys assistencialistes, d'atenció integral centrada en la persona i de dimensió comunitària. Aquesta reflexió i treball previ és el que va desembocar posteriorment en la inclusió del projecte de La Botiga al Pla d'Actuació Municipal (PAM) 2020-2023 i en la seva posterior obertura el 30 d'agost de 2021.

Així doncs, fruit de l'experiència prèvia del Punt Solidari, La Botiga acaba de començar a funcionar amb la voluntat d'anar construint progressivament un model regit pels principis de la governança cooperativa, i amb criteris socials, comunitaris i de criteris de sostenibilitat. La finalitat última és generar un espai inclusiu, obert a tota la ciutadania, on qualsevol persona pugui anar a adquirir els productes que necessita, ja sigui amb el suport dels serveis municipals d'acció social, per un sistema de punts, o directament amb les vies habituals de pagament en cas de no trobar-se en situació de vulnerabilitat econòmica.

Altres programes de suport alimentari al Prat

A més de La Botiga, l'Ajuntament del Prat segueix impulsant d'altres programes de suport alimentari, entre ells el repartiment de targetes moneder per a la compra de productes bàsics; el repartiment d'àpats a domicili a persones grans; els ajuts de menjador per a infants; o el menjador social per a la gent gran, entre d'altres.